

Melanom, hayatı tehdit edebilen kötü huylu bir cilt kanseridir. Melanosit olarak adlandırılan ve cilde rengini veren hücrelerin kötü huylu çoğalması sonucu gelişir. Vücudumuzu kaplayan derinin herhangi bir yerinde oluşabilir. Melanom önceden var olan bir ben üzerinden yada normal deriden gelişebilir. Bu benler doğuştan var olan yada yıllar içinde vücudun herhangi bir yerinde sonradan ortaya çıkan benler olabilir. Ayrıca, melanom teşhisi koyulan hastada, ikinci bir melanom gelişme riski sağlıklı kişilere göre daha fazladır.

Melanom genellikle koyu kahverengi yada siyah renkli bir leke veya kabartı olarak başlar ve zamanla büyüyebilir, pembe, mavi renk tonları eklenebilir yada koyu rengi açılabilir, nadiren de renksiz olabilirler. Bu nedenle hızla büyüyen ten rengi yada pembemsi kabartılara da dikkat edilmelidir. Eğer erken yakalanır ve tedavi edilirse hastalıktan tamamen kurtulmak mümkündür. Buradaki kritik nokta erken tanıdır. Ancak geç tanınırsa, ileri evrelerde diğer organlara yayılabildiğinden ölümcül olabilmektedir.

Melanom, diğer deri kanseri türlerine göre daha az görülür ancak, deri kanserine bağlı ölümlerin büyük bir çoğunluğu (% 75'i) melanomdan olmaktadır. Ne yazık ki son yıllarda melanom sıklığı giderek artmaktadır. Kadınlarda erkeklere oranla daha sık görülür. Kadınlarda en sık bacaklarda görülürken, erkeklerde en sık sırtta görülmektedir.

Melanom gelişiminde risk faktörleri:

- Açık tenli, renkli gözlü, sarı yada kıvıllı saçlı yada çilli olmak: Koyu tenli kişiler de melanoma yakalanabilir ama açık tenliler daha risklidir.
- Güneş yanığı, özellikle çocukluk yaşlarında şiddetli güneş yanığı öyküsü olanlar yada tüm hayatı boyunca yoğun güneşe maruz kalanlar
- Kişinin kendisinde önceden melanom olması
- Ailesinde melanom ya da deri kanseri öyküsünün olması
- Çok sayıda beni olan kişiler: Ne kadar çok ben varsa kanser oluşma riski o kadar yüksektir. Ayrıca bu benler içerisinde düzensiz şekilli, renk alacası içeren, ve büyük çaplı benler varsa bu risk artmaktadır
- Doğumsal büyük benlere sahip olan kişiler (konjenital dev nevus)
- Herhangi bir nedenle bağışıklık sistemi zayıflamış yada tedavi amaçlı bağışıklık sistemini baskılayan ilaç kullanan kişiler

Melanom tanısını koyabilmek için fizik muayene sonrasında şüphe duyulan leke ya da benlerin çıkarılması ve patolojik inceleme ışığında değerlendirmek esastır.

Eğer melanom erken tanınmış ve patoloji raporuna göre yüzeysel ise cerrahi olarak çıkarılması tedavi açısından yeterlidir. Sonrasında da belirli aralıklarla fizik muayene, dermatolojik muayene (benlerin incelenmesi ve gerekirse takibi) ve ultrasonografik inceleme ile lenf bezlerinin kontrolü gerekir. Bu takipler dermatolog tarafından yapılmalıdır.

Eğer melanom kalın ve derin yerleşimli ise cerrahi tedavisi sırasında bekçi lenf nodları da incelenir. Eğer kanser lenf nodlarına da yayılmışsa, diğer organlara da yayılma olasılığı olduğundan radyolojik olarak ileri görüntüleme yöntemleriyle vücut araştırılır. Gerektiği

durumlarda adjuvan radyoterapi, kemoterapi, immunoterapi yada gen hedefli tedaviler gündeme gelir.

Melanom erken dönemde nasıl yakalanabilir?

Deride görülen bir leke ya da kabarıklığın melanom olmasından şüphe edilmesi için uyarıcı işaretler vardır. Bunlar lezyonun

- simetrik şekilli olmaması,
- kenarlarının düzensiz, girintili çıkıntılı olması,
- farklı renkleri ya da renk tonlarını içermesi,
- çapının 5mm'den büyük olması,
- renk veya şekilde değişim öyküsünün varlığı şeklinde sıralanabilir.

Bunlar içerisinde en önemlisi ve melanomu oldukça erken bir aşamada yakalama konusunda en güçlü özellik, değişim öyküsünün varlığıdır. Benlerde değişimin erken fark edilebilmesi için kişilerin kendi kendini düzenli aralıklarla muayene etmesi gerekir. Bu işlem sadece birkaç dakika alır fakat bu kısa işlem hayat kurtatabilir (Bak: Kendi kendine ben muayenesi)

Beninde yukarıdaki uyarıcı işaretlerin 3 tanesini yada tek başına değişim fark eden kişi en kısa zamanda doktora baş vurmalıdır. En ideali dermatoloğun lezyonu dermoskopik inceleme ile değerlendirmesidir.

Dermoskopik inceleme benlerin dermoskop adı verilen bir cihazla incelenmesi yöntemidir. Dermoskop, özel ışık sistemi olan bir büyüteç gibi düşünülebilir. Özel ışık sistemi sayesinde hekime derinin üst tabakalarını inceleme fırsatı verir. Böylece melanomun erken tanınmasını sağlarken, diğer yandan yanlış tanı ve gereksiz ben çıkarma ihtimalini azaltır. Bu yöntemin hasta için hiçbir riski ya da yan etkisi yoktur.